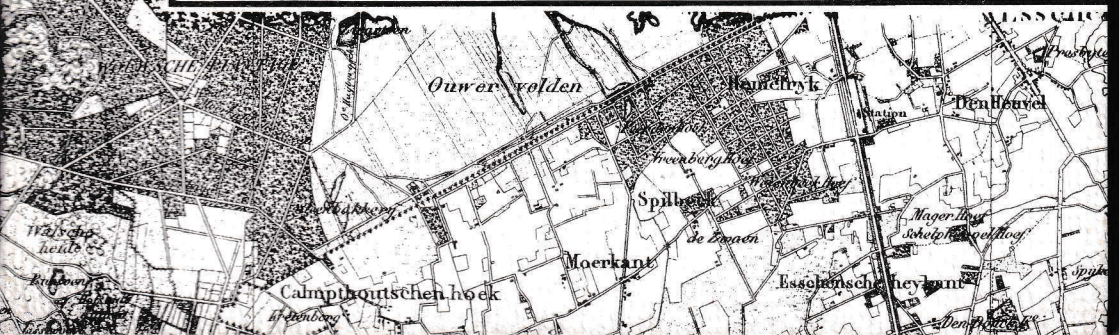

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

3/4- '91

De Wouwse Coöperatieve Zuivelfabriek

II. De bouw en inrichting

Na het passeren van de akte ging men in Wouw voortvarend aan het werk. De Friese architect H. Dalstra maakte de tekeningen en het bestek. Van dit bestek, dat de officiële naam: "Bestek en Voorwaarden voor het bouwen eener Stoomzuivelfabriek te Wouw" draagt is nog een exemplaar aanwezig. 7)

Uit dit in druk uitgevoerde werkje weten we wat er precies gebouwd moest worden bij de Wouwse Statie. Het ging om een stoomzuivelfabriek met woonhuis en paardenstal. In het fabrieksgedeelte moesten onder meer een karn- en centrifugelokaal worden gebouwd, een machinekamer, een roomkoelkamer, een spoelplaats en een ijshuis. Het bestek bevat een nauwkeurige omschrijving van de werkzaamheden, het gebruik van materiaal, de afmetingen van de verschillende ruimten en de manier waarop afgewerkt moest worden. De aanbesteding zou plaats vinden op zaterdag 9 juni 1894 's middags om 14.00 uur in het 'Stations-Koffiehuis' van de Weduwe Verplanken. De belangstelling voor het aannemen van de bouwwerkzaamheden voor fabriek en woonhuis was niet daverend. Slechts één aannemer schreef hierop in. De Grondwet van zondag 10 juni 1894 meldt in een kort berichtje:

"Het bouwen van een stoomzuivelfabriek te Wouw (station) is gegund aan de eenigste inschrijvers, gebrs. Verbraak te Wouw voor f 7489."

De gebroeders Verbraak moesten daarna met voortvarendheid aan de slag want artikel 16 van het bestek bepaalde dat de fabriek op 25 juli glas-, kap- en waterdicht moest zijn om op die datum de stoommachine en ketel te kunnen plaatsen. Op 1 september zou de fabriek in zijn geheel gereed moeten zijn, terwijl 15 september de oplevering plaats moest vinden. 8)

Aanbesteding.

Het bestuur der Cooperatieve Stoom-Zuivelfabriek Wouw is voornemens ZATERDAG 9 Juni 1894, des namiddags ten 2 uur, in het „Stations-Koffiehuis” bij de Wed. VERPLANKEN, te Wouw, in het openbaar

AAN TE BESTEDEN:

Het bouwen eener
Stoomzuivelfabriek met
Woonhuis,

op een terrein, gelegen aan het station te Wouw.

Bestek en teekening liggen van af Zondag in voornoemd koffiehuis ter inzage, alwaar vanaf eerstgenoemden datum exemplaren à f 0,50 verkrijgbaar zijn.

Aanwijzing op Woensdag 6 Juni a.s., 's namiddags ten 2 uur in voornoemd koffiehuis,

Nadere informatiën te bekomen bij H. DALSTRA, Architect te Wouw,

De aanbesteding van de fabriek met woonhuis vond in 1894 plaats in het Stations-Koffiehuis van de weduwe Verplanken. Aankondiging uit De Grondwet van juni 1894.

MACHINES.

Nog voor de bouw was gegund, had het bestuur van de Coöperatieve Wouwsche Stoomroomboterfabriek al een contract gesloten met de Wed.J.C.Massee en Zoon uit Goes voor de levering van de machines in de fabriek. Die zouden een bedrag van 7.720 gulden gaan kosten. 9)

Daarvoor was op 31 mei al een offerte gedaan. Van die offerte is een gedeelte bewaard gebleven. 10)

Daarin staat onder meer vermeld dat er een horizontale stoommachine van 8 PK met expansie geleverd zou worden. Verder moeten alle leidingen aangelegd worden; er kwamen twee balans-centrifuges, een boterkneder, twee karns van 150 liter en één van 450 liter. Ook de firma Massee kreeg leveringstermijnen opgelegd. De stoommachine moest op 20 juli geplaatst zijn en de toestellen en leidingen op 25 augustus terwijl op die dag alles in werking moest treden. 11)

VERGUNNING.

Bestuur, aannemers en leveranciers werden tot spoed gemaakt, maar de gemeente Wouw deed het allemaal wat rustiger aan. Het bestuur van de Coöperatieve vroeg trouwens pas op 18 juni 1894 vergunning aan bij de gemeente om de fabriek te bouwen. 12)

Op 7 juli 1894 gaf het gemeentebestuur toestemming tot de bouw en bepaalde meteen dat de fabriek voor 1 januari 1895 in werking moest zijn. De vergunning was ondertekend door burgemeester C.A.Daverveldt. Of hier sprake is van een opzettelijke vertraging? Daarnaar zullen we moeten blijven gissen. Daverveldt had immers als handelaar in veevoeder, kunstmeststoffen en als graanhandelaar en molenaar een aantal dezelfde belangen als de Wouwse boeren die besloten tot de oprichting van de zuivelfabriek.

START.

Op 9 oktober 1894 meldt De Grondwet in een kort artikel-tje:

VERGUNNING.

Burgemeester en Wethouders van

Wouw

Gelet op het verzoekschrift, onder dagteekening van den 18 Juni 1894 ingediend door: het Bestuur der Coöperatieve Wouwsche Stoomroomboter-fabriek alhier

waarbij, onder overlegging der vereischte stukken, vergunning wordt gevraagd tot het oprichten einer stoomroomboter-fabriek op het perceel gelegen binnen deze gemeente aan de Bergsche straatweg, kadastr. sectie Nummer 644, -

Overwegende, dat aan de artt. 5, 6 en 7 der wet van 2 Juni 1875 (Staatsblad No. 95) is voldaan;

Gezien het Proces-Verbaal van het voorgevallene in de zitting op heden gehouden, waaruit blijkt, dat tegen de inwilliging van het gedaan verzoek geend bezwaren zijn ingebracht.

Vergunning van de gemeente Wouw om met de bouw van de zuivelfabriek te beginnen. (Archief H. Witteveen).

De zuivelfabriek zoals die er rond de eerste Wereldoorlog uitzag. (Foto: coll. gem. Wouw).

"De stoomzuivelfabriek nabij het station alhier, heeft hoewel nog niet geheel en al in gereedheid zijnde, de werkzaamheden begonnen. Zondagmorgen in de vroege werden er door de gemeentepolitie verschillende geleiders van melkkarren geverbaliseerd wegens overtreding der Zondagswet."

En met die opmerking zijn we meteen gekomen bij wat bekend staat als 'De Wouwse Melkkwestie'.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.

